

KEEDUVÄRVI saab teha erinevat tooni, kusjuures tumedad toonid on vastupidavamad.

seisneb ka selles, et kihti on lihtne uuendada: vana keeduvärviga kaetud pind tuleb harjaga mustusest ja tolmust puhataks hõõruda (kasutada pehmet messingharja) ja lihtsalt üle värvida. Kuna kruntimist ja mitmekordset katmist pole üldjuhul vaja, on töö kerge vaevaga tehtav.

Värvitoon oleneb pigmentist, tulemus jääb matt ja püsiv (UV-kiirgus seda ei pleegita). Värv on keskkonna- ja inimsõbralik, mistõttu sobib see ka lastele värvimiseks.

Keeduvärvi valmistamine. Keeduvärvi põhikomponendid on läbi aegade olnud vesi (lahusti) ja raudvitriol (kinnisti, mis ühtlasi tõrjub hallitust ja mädanikku). Juhul kui soovitakse heledatoonilist keeduvärvi, asendab seda tsinkvitriol või maarjajää, jahu (sideaine) ja värvimuld.

Sageli lisatakse siduvuse parandamiseks ja hea ilmastikukindluse saavutamiseks värvile linaõlivärnitsat. Selle osakaal ei tohi siiski ületada 8

mahuprotsenti – liialt palju linaõli põhjustab värvi koorumist. Teine levinud lisand on sool (konservant). Vanasti kasutati soola asemel virtsa-, mere- või heeringasoolvett. Värv omaduste parandamiseks on sellele ajalooliselt lisatud ka loomaverd, uriini, tõrva, saartel hülgerasva jms.

Värvimistingimused olulisel. Suhteline õhuniiskus värvimise ajal peaks olema alla 95%, temperatuur vahemalt 5 °C.

Värvimiseks on kõige sobilikum kuiv ja pilvine ilm. Värvida võib ka päikeselise ilmaga, kuid sellisel juhul tuleb tööd teha hoone varjuküljel või õhtul. Mida aeglasemalt värv kuivab, seda vastupidavam ta on. Kui temperatuur on 20 °C ja suhteline õhuniiskus 50%, on värv puutekuiv ühekahe tunniga. Kihi lõplikuks kuivamiseks kulub rohkem aega, kuna toimuvad mitmesugused keemilised protsessid, näiteks raudvitrioli ja linaõlivärnitsa oksüdeerumine.

Ä Tasub teada Keeduvärvi retsept

Alljärgnev retsept pärineb Vahur Kõrbelt ja on mõeldud umbes 170 liitri värvi valmistamiseks. Väiksema koguse saab igaüks ise välja arvutada.

KOOSTISOSAD:

- 150 liitrit vett
- 6 kg raudvitrioli (ehk raudsulfaati), heledatoonilise (kollase, valge) värvi saamiseks lisada tsinkvitrioli
- 12 kg peenikest rukki- või nisujahu
- 25 kg värvimuld
- 5 liitrit linaõlivärnitsat
- 200 g soola

TÖÖ ETAPID:

1. Lao tellistest ca 20 cm kõrgune tulease ja tõsta sellele 200-liitrine plekktünn. Tuulise ilmaga kaeva tuleasele süvend. Mähi tünni ümber soojaisolatsiooniks kivi- või klaasvilla.

2. Vala tünni 100 liitrit vett ja tee tuli alla. Sellises avatud koldes on võimalik hõlpsasti tule intensiivsust soovitud tasemel hoida (keeta võib ka gaasileegil, mida on veelgi kergem reguleerida). Lisa kuuma vette raudvitriol ning sega tünni põhjani ulatava mölaga, kuni see lahustub.

3. Sega teises nõus 50 liit-

rit külma vett jahuga ühtlaseks kõrdiks, kasuta selleks trelli otsa kinnitatud visplit. Lisa see pidevalt segades kuumale (mitte keevale!) raudvitriolilahusele. Kuumuta segu pidevalt segades kaks-kolm tundi, vältides selle keema hakkamist ja põhja kõrbemist. Kliister on valmis, kui mölaga segades tundub tünni põhi libe. Keetmise lõppfaasis lisa vajadusel 5 l linaõlivärnitsat.

4. Kui tuli on peaaegu kustunud, eemalda isolatsioonivill. Lisa väikeste koguste na pidevalt segades värvimuld. Keedus kipub selles staadiumis kergesti üle ääre kerkima. Kui usin segamine ei aita, tõsta paar ämbritäit värvi tünnist mõneks ajaks välja. Hauta veidi.

5. Kui värvi on soov säilitada rohkem kui paar päeva, lisa sellele 200 g soola (aitab säilida kuni kaks nädalat).

KUIDAS SAADA TEADA, ET VÄRV ON VALMIS?

Võta saetud lauajupp, kanna sellele õhuke kiht värvi ja kuivata see kiiresti, kasutades näiteks lõkkekuumust. Kui värv pühkides kätt ei määri, võib selle valminuks lugeda.

KEEDUVÄRVI tegu: kuumas tünnis podiseva värvi segamine on oluline, et keedus üle ääre ei kerkiks.